

09.12. **5-А(1 група)** **укр. мова** **Добровольська В.Е.**

Тема: Речення з однорідними членами.

Мета навчальна: дати учням поняття про однорідні члени речення, узагальнювальне слово при однорідних членах, розглянути правила вживання розділових знаків.

Мета розвиваюча: формувати вміння в учнів знаходити у реченні однорідні члени, відтворювати речення з однорідними членами та узагальнювальними словами при них та будувати вищезазначені речення; обґрунтовано вживати розділові знаки відповідно до вивчених правил.

Мета виховна: за допомогою мовленнєво-комунікативного дидактичного матеріалу виховувати інтерес до української культури.

Хід уроку

I. Мотивація навчання школярів

1. Організаційний момент.
2. Оголошення теми, мети уроку.

II. Актуалізація опорних знань учнів

Бесіда за питаннями:

- Які бувають другорядні члени речення?
- Що означають, на які питання відповідають додатки, означення, обставини?
- На які групи за значенням поділяються обставини?
- Якими частинами мови найчастіше бувають виражені додаток, означення і обставина?

III. Сприйняття й засвоєння учнями навчального матеріалу

1. Творче спостереження над мовним матеріалом

Прочитайте текст. Розгляньте речення з виділеними словами. До якого слова вони відносяться, на яке питання відповідають? Чи залежать ці слова одне від одного? Пригадайте, що ви вчили про такі члени речення? Як вони називаються?

ДІВОЧІ ВІНКИ

Найкращою оздобою голови дівчини є вінок. Наші дівчата плетуть собі вінки з квітів **маку**, синіх **волошок**, **чорнобривців** та дикої **рожі**... У плетенні вінків нашими дівчатами досягнуто не меншого мистецтва, як у **вишитті**, **тканні** та **мереживі**. Залежно від індивідуальних здібностей, дівчата так комбінують **барву** і **форму** квітів у вінку, що вінок **стає** мистецьким твором і **підкреслює** красу дівочого обличчя.

Так наші дівчата в Україні завжди роблять: плетуть собі вінки з живих квітів. Зимом ж, коли немає квітів, перев'язують вище чола **червоною** або **блакитною** стрічкою. Паперових вінків та ще кепсько зроблених ніколи собі на голову не клали...

2. Пояснення вчителя

Однорідні члени речення відповідають на те саме питання і відносяться до того самого члена речення. Вони пов'язуються між собою інтонацією чи сполучниками або тільки інтонацією.

Однорідними можуть бути як головні, так і другорядні члени речення.

При однорідних членах може бути **узагальнювальне** слово або член речення, який є спільним для однорідних членів.

Після **узагальнювального** слова перед однорідними членами ставиться двокрапка: *Українці створили поетичні образи різних духів: лісовиків, водяників, домовиків, чортів.*

Якщо **узагальнювальне** слово стоїть після однорідних членів, то перед ним ставиться тире: *Лісовики, водяники, домовики, чорти – поетичні образи різних духів, що створили українці.*

3. Ознайомлення зі схемами «Розділові знаки у реченнях з однорідними членами»

Запишіть речення, підкресліть однорідні члени речення.

- Олег, Іринка, Олеся співають пісні.
- На берізках, тополях та каштанах вже опало листя.
- На клумбах ростуть і троянди, і жоржини, і айстри.

Розгляньте речення №1 . Знайдіть однорідні члени речення.

Запишіть речення №2. Підкресліть члени речення. Знайдіть однорідні.

1. Дзвінко і весело звучить шкільний дзвінок.

2. Сова полює на мишей лише вночі та вранці.

IV. Закріплення вивченого матеріалу

Творчі завдання

1. Скласти речення за схемами:

О і О, О і О
УС: О, О, О і О.
О, а О.
О і О, О і О – УС.

2. Доповніть речення однорідними членами, підкреслити члени речення.

До жанрів усної народної творчості належать

... - мої улюблені герої народних казок.

Персонажів легенд та переказів завжди змальовано

V. Систематизація й узагальнення знань

1. Бесіда за питаннями:

- Які члени речення називаються однорідними?
- Які розділові знаки ставляться при однорідних членах речення?

VI. Домашнє завдання:

Вивчити правило

Однорідні члени речення

Однорідні члени речення — це такі члени речення, які виконують однакову синтаксичну роль, відносяться до одного й того самого члена речення і поєднуються між собою сурядним зв'язком. Однорідні члени речення рівноправні і не залежать одне від одного. Вони називають поняття, близькі за своєю сутністю. Однорідні члени разом пов'язані тим самим підрядним зв'язком з іншим членом речення, який їх пояснює або який вони пояснюють.

Розділові знаки при однорідних членах речення

Кома не ставиться	Кома ставиться
О і О	О, О, О
О й О	О, а О
О та О	О, але О
О або О	і О, і О, і О (й)
	та О, та О, та О (або)

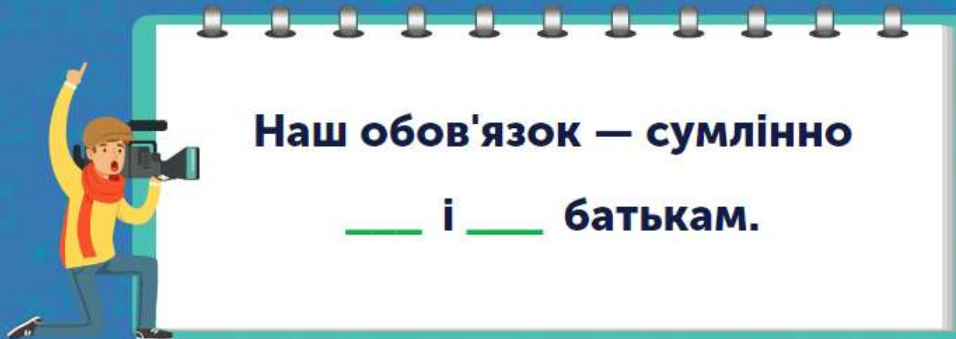
та (і)

, та (але)

Якщо однорідні члени речення поєднані за допомогою ...

Доповни речення однорідними членами

змагатися допомагати вчитися любити

Переписати і підкреслити.

Усе поволі зникає: море, скелі, земля (М. Коцюбинський).

Папери були скрізь: і на столі, і на полицях (М. Коцюбинський).

Весь степ, і лиман, і озеро, і море — все закуталось у якийсь чарівний тихий світ, стало прозірчастим сизим туманом (І. Нечуй-Левицький).

Усе навколо: дерева, птахи, люди — сповнене весняної нестримної сили (За В. Собком).